
OBSAH

1 VĚDĚNÍ O ČLOVĚKU: VĚDY O ČLOVĚKU A FILOZOFIE ČLOVĚKA

Všechny vědy vypovídají o člověku	7
Úkoly filozofie člověka	14
Dějiny filozofie, hledající pravdu o člověku	17

2 ČLOVĚK A ZVÍŘE

Odlišnost a pospolitost	25
Orientace zkoumání	27
Uzavřené prostředí a prostředí otevřené celému světu	32
Svět podnětů a svět věcí	37
Skutečnost vnímaná a skutečnost reprezentovaná	40
Reakce zvířat a jednání člověka	41
Život spontánní a život řízený	44
Život a vědomí života	46
Vývoj a výchova pro všechny okolnosti	47
Bilance srovnávání	49
Filozofický smysl biologické situace člověka	51

3 DUŠE A TĚLO

Než se člověk stal individuální duší v individuálním těle	54
Podstatou člověka je duše	57
Drama člověka: vězeň jeskyně života nebo loutka bohů?	59
Tělo člověka jako jeho duše	67
Biologická situace člověka a struktura jeho existence	70
Tělo jako tělesnost já	72
Tělo a duše jako souhrn společenských vztahů	76

4 ČLOVĚK JAKO BYTOST PŘEKONÁVAJÍCÍ HMOTU, PROSTOR A ČAS

Překonávání hranic	80
Práce vytváří člověka	82
<i>Homo faber</i> — nástroje a technika	85
Technika služebná a technika prométeovská	88
Svět reálný a svět představovaný	90
Svět vytvářený uměním	92
Život člověka zmnohonásobený uměním	94
<i>Homo aestheticus</i> — imaginace a svoboda	96

Orfeův triumf a pád	99
Paměť a tradice	101
Člověk jako bytost vytvářející budoucnost	103
Prostředí lidem dané a prostředí lidmi vytvářené	105

5 SPOLEČENSKÁ VLAST ČLOVĚKA

Sociální pospolitost	107
Vnucená a „pravá“ přirozenost člověka	109
Odcizení a boj za autentický společenský život	112
<i>Homo oeconomicus</i> a velký spor dvou století	114
Člověk a kapitalistická civilizace výroby a spotřeby	116
Naděje postindustriální společnosti: člověk edukativní společnosti	118
Člověk socialistické společnosti	120
Dvě perspektivy: člověk jednající a člověk všestranný	123
Společenská idea a „lidské živly“	125

6 ČLOVĚK JAKO TVŮRCE I VÝTVOR KULTURY

Člověk a záhada kultury	129
Kultura jako výtvor přírody	133
Na počátku byl čin	137
Velké riziko	140
A tak přece jen jakási duchovní síla	143
Genealogie „ducha“	144
Symbolismus a strukturalismus	149
<i>Homo ludens</i> — hra proti vážnosti života	154
<i>Homo creator</i> — tvorba proti známé skutečnosti	157

7 ČLOVĚK JAKO INDIVIDUALIZOVANÁ EXISTENCE

Existence druhová a existence osobní	159
Život na úrovni uspokojení	164
Starostlivý život	167
Na prvním rozcestí: mezi kouzlem okamžiku a přísností disciplíny	168
Daimonion	173
Na druhém rozcestí: mezi hedonismem a heroismem	176
Seberealizace jedince v objektivním světě	177
Vnitřní život a svoboda	180
Na třetím rozcestí: mezi osamělostí a světem	184
Život a strach	186
Život a důvěra	187
Na čtvrtém rozcestí: mezi prázdnotou existence a smyslem života	188
Doslov	191